

300. Nowe dla południowo-wschodniej Polski gatunki stonkowatych (*Coleoptera: Chrysomelidae*)

Leaf beetles (*Coleoptera: Chrysomelidae*) new to south-eastern Poland

KEY WORDS: *Coleoptera, Chrysomelidae*, new records, SE Poland.

Występowanie stonkowatych w południowo-wschodniej Polsce poznane jest nierównomiernie. Obok dobrze zbadanych pod tym względem krain jakimi są Roztocze, Wyżyna Lubelska i Bieszczady, ciągle słabo poznana pozostaje Nizina Sandomierska, skąd wykazano dotychczas niewiele ponad 150 gatunków. Około 70% danych o przedstawicielach *Chrysomelidae* tej krainy pochodzi z XIX w. Doniesienie to jest uzupełnieniem stanu wiedzy o rozszedzeniu kilku rzadszych gatunków w południowo-wschodniej części naszego kraju.

Zeugophora flavicollis (MARSHAM, 1802)

– Nizina Sandomierska: Gielnia (EB81) 5 V 1999, 1 ex., strąsnięty do parasola entomologicznego z kilkuletniej topoli osiki – *Populus tremula* L., rosnącej na śródleśnej, nieuczęszczanej drodze w borze świeżym – *Leucobryo-Pinetum*.

Chrzęszcz ten jest najliczniej poławianym przedstawicielem rodzaju *Zeugophora* KUNZE, 1818 w Polsce. Mimo to, nie był jeszcze podawany z kilku krain.

Phyllotreta astrachanica LOPATIN, 1977

– Roztocze: Porytowe Wzgórze (FB00) 27 IV 2000, 2♂♂, odłowione do czerpaka na wilgotnej, niekoszonej łące nad rzeką Branew; Flisy (FB01) 19 V 2000, 2♂♂, 1♀, zebrane do ekshaustora z rozwijających się chwastów na polu obsadzonym roślinami okopowymi.

Gatunek o słabo poznanym rozszedzeniu, do roku 1982 traktowany jako podgatunek *Phyllotreta diademata* FOUDRAS, 1860. Dotychczas podawany był z Niziny Mazowieckiej (Warszawa - Zawady) (BOROWIEC 1985: Prz. zool., 29: 185-187.) i Dolnego Śląska, gdzie licznie poławiano go na wilgotnych łąkach we Wrocławiu i okolicach (BOROWIEC 1985: ibidem). Jako rośliny żywicielskie większość autorów podaje rośliny z rodziny krzyżowych (*Cruciferae*), głównie z rodzaju rzepicha – *Rorippa* SCOP.

Longitarsus nigrofasciatus (GOEZE, 1777)

– Wyżyna Lubelska: Łysaków (EB82) 17 V 2000, 18 exx., odłowione w czerpak entomologiczny z roślin z rodzaju dziewanna – *Verbascum* L., porastających pobocza drogi przechodzącej przez wapienne zbocze.

Chrzęszcz ten uchodzi w Polsce za rzadkość. Znany jest z nielicznych stanowisk rozproszonych w różnych częściach kraju. Na stanowisku w Łysakowie występuje licznie – oprócz odłowionych okazów obserwowano wiele osobników tego gatunku na liściach roślin żywicielskich.

Altica aenescens (J. WEISE, 1888)

– Roztocze: Góra Kowalikowa (EB90), Boreczki (FB10), liczne exx. w latach 1998–2000.

Gatunek znany w Polsce z kilku krain. W Lasach Janowskich – w części należącej do Roztocza i części należącej do Niziny Sandomierskiej (wg podziału przyjętego w „Katalogu fauny Polski”) – odławiany był i obserwowany w dużej liczbie osobników. Zarówno chrząszcze dorosłe jak i larwy, są łatwe do spotkania wyłącznie na młodych brzożach omszonych, gdzie żerując uszkadzają niejednokrotnie wszystkie liście na roślinie żywicielskiej. Imagines są bardzo łatwe do odłowienia późną wiosną i wczesnym latem, a pojedyncze osobniki poławiano jeszcze z końcem sierpnia. Gatunek ten występuje głównie na torfowiskach, ale także na stanowiskach z brzożą omszoną w borach świeżych, bagiennych i olsach.

Altica impressicollis (REICHE, 1862)

– Wyżyna Lubelska: Jaroszewice ad Bełżyce (EB96) 3 V 2000, 1♂, 3♀, zebrane z wierzbowicy kosmatej (*Epilobium hirsutum* L.), w dolinie rzeki Krężniczanki; obserwowano tam również liczne ślady żerowania na liściach tej rośliny.

Dość rzadki i mało znany w kraju gatunek susówki, podawany dotychczas jedynie z kilku krain. Z własnych obserwacji wynika, że chrząszcz ten jest łatwy do odłowienia wiosną i wczesnym latem na stanowiskach rośliny żywicielskiej, w wilgotnych środowiskach nadrzecznych Wyżyny Lubelskiej i Niziny Sandomierskiej.

Psylliodes dulcamare (KOCH, 1803)

– Nizina Sandomierska: Rez. „Lasy Janowskie” (FB00) 19 V 2000, 2♂♂, odłowione do ekschaustora z rośliny żywicielskiej – psianki słodkogórz (*Solanum dulcamara* L.), występującej wśród roślinności szuwarowej, nad jednym ze stawów hodowlanych w Parku Krajobrazowym „Lasy Janowskie”.

Gatunek znany w Polsce z rozproszonych stanowisk w różnych częściach kraju.

Serdecznie dziękuję Panu prof. dr hab. Lechowi BOROWCOWI za sprawdzenie oznaczeń gatunków.

Radosław ŚCIBIOR, Katedra Zoologii AR, Lublin

301. *Calosoma maderae auropunctatum* (HERBST) (Coleoptera: Carabidae) – pierwsze stanowisko w Górach Świętokrzyskich

Calosoma maderae auropunctatum (HERBST) (Coleoptera: Carabidae) – first record from Świętokrzyskie Mountains

KEY WORDS: Coleoptera, Carabidae, *Calosoma maderae auropunctatum*, new record, Świętokrzyskie Mountains, Poland.

Calosoma maderae auropunctatum (HERBST) jest w Polsce gatunkiem rzadko spotykanym, odnotowanym w 11 Krainach na 21 wyróżnionych (BURAKOWSKI i in. 1973: Kat. Fauny Pol., XXIII, 2: 1-232.).

Od czasu ukazania się „Katalogu ...” podawany był z Polski tylko trzy razy. Dwukrotnie z Rogaczewa koło Poznania (GÓRNY 1971: Pol. Pismo ent., 41: 387-415.; BOŃKOWSKA, RYSZKOWSKI 1976: Pol. ekol. Stud., 1, 3: 155-171.) oraz z Chorynia koło Turwi (KABACIK-WASYLIK 1976: Pol. ekol. Stud., 1, 3: 111-121.).

W Polsce odnotowany po raz pierwszy w pierwszej połowie XIX wiek w Wielkopolsce i na Lubelszczyźnie (MROCZKOWSKI 1959 [za STRONCZYŃSKIM 1835]: Memorab. zool., 2: 1-31.). Uważany za jednego z najrzadziej spotykanych chrząszczy w naszym kraju.

Jednego osobnika *C. m. auropunctatum* odłowilem w Górach Świętokrzyskich:

– Górnio ad Kielce (UTM: DB83), VIII 1993, uprawa jęczmienia z owsem, pułapka Barbera napełniona glikolem.

Dziękuję Panu prof. M. MROCZKOWSKIEMU za pomoc w odszukaniu niektórych informacji na temat występowania w Polsce omawianego gatunku.

Stanisław HURUK, Inst. Biol. AŚ, Kielce